

97/1963 Sb.

ZÁKON

ze dne 4.prosince 1963

o mezinárodním právu soukromém a procesním

Změna: 158/1969 Sb.

Změna: 234/1992 Sb.

Změna: 264/1992 Sb.

Změna: 125/2002 Sb.

Změna: 37/2004 Sb., 257/2004 Sb.

Změna: 361/2004 Sb.

Změna: 377/2005 Sb.

Změna: 57/2006 Sb., 70/2006 Sb.

Změna: 233/2006 Sb.

Změna: 296/2007 Sb.

Změna: 123/2008 Sb.

Změna: 7/2009 Sb. (část)

Změna: 7/2009 Sb.

Změna: 409/2010 Sb.

Změna: 28/2011 Sb.

Změna: 139/2011 Sb.

Změna: 188/2011 Sb.

Změna: 172/2012 Sb.

Změna: 396/2012 Sb.

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Úvodní ustanovení

§ 1

Účel zákona

Účelem tohoto zákona je stanovit, kterým právním řádem se řídí občanskoprávní, rodinné, pracovní a jiné podobné vztahy s mezinárodním prvkem, upravit právní postavení cizinců, jakož i stanovit postup československých justičních orgánů při úpravě těchto vztahů a rozhodování o nich a tím napomáhat mezinárodní spolupráci.

§ 2

Mezinárodní smlouvy

Ustanovení tohoto zákona se použije, jen pokud nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva, kterou je Československá socialistická republika vázána.

ČÁST I

Ustanovení kolizní a o právním postavení cizinců

ODDÍL 1

Kolizní ustanovení

§ 3

Způsobnost

(1) Způsobnost osoby k právům a k právním úkonům se řídí, nestanoví-li se v tomto zákoně něco jiného, právním řádem státu, jehož je příslušníkem.

(2) Činí-li právní úkon v Československé socialistické republice cizinec, stačí, není-li dále uvedeno něco jiného, je-li k úkonu způsobilý podle práva československého.

§ 4

Právní úkony

Pokud není stanoveno nebo k rozumnému uspořádání vztahů nezbytno něco jiného, řídí se platnost právního úkonu, jakož i následky jeho neplatnosti tímž právním řádem jako účinky právního úkonu; pokud však jde o formu, postačí, bylo-li učiněno zadost právu místa, kde došlo k projevu vůle, vyjma, že by právní řád, jímž se řídí smlouva předepisoval písemnou formu úkonu jako podmínku jeho platnosti.

Práva věcná

§ 5

Věcná práva k nemovitostem i k věcem movitým se řídí, pokud v tomto zákoně nebo ve zvláštních předpisech není stanoveno jinak, právem místa, kde věc je.

§ 6

Vznik a zánik věcných práv k věcem movitým řídí se právem místa, kde věc byla v době, kdy nastala skutečnost, která zakládá vznik nebo zánik tohoto práva. Jde-li o věc, která se podle smlouvy přepravuje, posuzuje se vznik a zánik těchto práv podle práva místa, odkud byla věc odeslána.

§ 7

Ustanovení o zápisech do veřejných knih platí v místě, kde nemovitost je, se použijí i tehdy, když právní důvod vzniku, zániku, omezení nebo převodu knihovního práva se posuzuje podle jiného právního řádu.

§ 8

Vydržení se řídí právem místa, kde byla věc na počátku vydržovací doby. Vydržitel se však může dovolat právního řádu státu, na jehož území se vydržení vykonalo, jestliže od doby, kdy věc byla v tomto státě, jsou podle právního řádu tohoto státu splněny všechny podmínky vydržení.

Práva závazková

§ 9

Volba práva

(1) Účastníci smlouvy mohou si zvolit právo, jímž se mají řídit jejich vzájemné majetkové vztahy; mohou tak učinit i mlčky, není-li vzhledem k okolnostem o projevené vůli pochybnost.

(2) Pokud z projevu vůle účastníků nevyplývá nic jiného, nepřihlíží se ke kolizním ustanovením zvoleného právního řádu.

§ 10

(1) Nezvolí-li účastníci rozhodné právo, řídí se jejich vztahy právním řádem, jehož použití odpovídá rozumnému uspořádání daného vztahu.

(2) Vzhledem k tomu se zpravidla řídí:

- a) smlouvy kupní a smlouvy o dílo právem místa, kde je sídlo (bydliště) prodávajícího nebo zhotovitele díla v době uzavření smlouvy;

- b) smlouvy o nemovitostech právem místa, kde je nemovitost;
- c) smlouvy o dopravě (smlouvy o přepravě, smlouvy zasilatelské apod.) právem místa, kde má dopravce nebo zasilatel sídlo nebo bydliště v době uzavření smlouvy;
- d) smlouvy pojistné, včetně smlouvy o pojištění nemovitostí, právem sídla (bydliště) pojistitele v době uzavření smlouvy;
- e) smlouvy, příkazní a jim podobné právem místa, kde má sídlo (bydliště) ten, kdo provádí příkaz, v době uzavření smlouvy;
- f) smlouvy o obchodním zastoupení a smlouvy o zprostředkování právem místa, kde má sídlo (bydliště) osoba, pro kterou zástupce nebo zprostředkovatel vykonává činnost, v době uzavření smlouvy;
- g) smlouvy o vícestranných výměnných obchodech právním řádem, jehož použití nejlépe odpovídá uspořádání těchto vztahů jako celku.

(3) Jiné smlouvy spravují se zpravidla právním řádem státu, v kterém obě strany mají sídlo (bydliště); nemají-li sídlo (bydliště) v témže státě a uzavírá-li se smlouva mezi přítomnými, právním řádem místa, kde byla smlouva uzavřena; byla-li uzavřena mezi nepřítomnými, právním řádem sídla (bydliště) příjemce návrhu na uzavření smlouvy.

(4) V případě smlouvy, ve které se za úplatu sjednává užívání jednoho nebo více ubytovacích zařízení na více než jeden časový úsek, je-li smlouva sjednána na dobu delší než 1 rok (dále jen „dočasné užívání ubytovacího zařízení“), výhoda spojená s ubytováním, je-li smlouva sjednána na dobu delší než 1 rok (dále jen „dlouhodobý rekreační produkt“), pomoc při úplatném převodu dočasného užívání ubytovacího zařízení nebo dlouhodobého rekreačního produktu nebo účast ve výměnném systému, který umožňuje spotřebitelům vzájemně převést právo užívat ubytovací zařízení nebo jiné služby spojené s dočasným užíváním ubytovacího zařízení podle zvláštního právního předpisu⁹⁾, je-li rozhodné právo jiné právo než právo členského státu Evropské unie, nesmí být spotřebitel zbaven ochrany podle práva členského státu Evropské unie, ve kterém probíhá soudní řízení, pokud

- a) se kterákoli z dotčených nemovitostí nachází na území členského státu Evropské unie, nebo
- b) podnikatel vykonává svoji činnost na území členského státu Evropské unie nebo výkon jeho

činnosti na území členského státu Evropské unie jakkoli směřuje.

§ 10a

(1) Pojistná smlouva uzavíraná v neživotním pojištění se řídí právním řádem toho členského státu Evropské unie nebo jiného státu Evropského hospodářského prostoru (dále jen "členský stát"), ve kterém je umístěno pojistné riziko. Účastníci smlouvy se mohou dohodnout na použití jiného právního řádu.

(2) Členským státem, v němž je umístěno pojistné riziko, je členský stát,

- a) na jehož území se nacházejí pojištěné budovy, jejich součásti, příslušenství a věci, které se v nich nacházejí, jsou-li pojištěny stejnou pojistnou smlouvou,
- b) kde je registrován dopravní prostředek bez ohledu na jeho typ,
- c) kde pojistník uzavřel pojistnou smlouvu na dobu čtyř a méně měsíců, která se týká pojistných rizik spojených s cestováním bez ohledu na pojistné odvětví,
- d) ve kterém má pojistník bydliště nebo sídlo, jedná-li se o případy, které nejsou uvedeny pod písmeny a) až c).

(3) Pokud pojistná smlouva obsahuje jedno nebo více pojistných rizik, která jsou umístěna ve více členských státech, je pro účely tohoto zákona považována za několik pojistných smluv, z nichž každá se týká toho pojistného rizika nebo jeho části, které se nachází na území jednoho z členských států.

(4) Má-li stát několik územních oblastí s vlastní právní úpravou závazkových vztahů, pak se pro účely tohoto paragrafu považuje každá územní oblast za stát.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 3 se použije pouze tehdy, jestliže zákon nestanoví, že pro pojistnou smlouvu musí být použito českého práva, nebo jestliže právní řád jiného členského státu, ve kterém je umístěno pojistné riziko, nebo právní řád členského státu, jehož právní předpisy stanoví povinnost uzavřít pojištění, nestanoví použití svých právních předpisů bez

ohledu na to, kterým právním řádem by se jinak pojistná smlouva řídila.

§ 10b

(1) Pro pojistné smlouvy uzavírané v pojištění spadajícím do pojistných odvětví životního pojištění se použije právního řádu členského státu (§ 10a odst. 1), ve kterém má pojistník bydliště nebo sídlo, jestliže nebylo účastníky pojistné smlouvy zvoleno použití jiného právního řádu. Je-li pojistník fyzickou osobou s bydlištěm v jiném členském státě, než kterého je občanem, mohou smluvní strany zvolit právo státu, jehož je pojistník občanem.

(2) Ustanovení § 10a odst. 4 platí obdobně.

(3) Ustanovení odstavce 1 se použije pouze tehdy, jestliže zákon nestanoví, že pro pojistnou smlouvu musí být použito českého práva, nebo jestliže právní řád jiného členského státu, ve kterém má pojistník bydliště nebo sídlo, nestanoví použití svých právních předpisů bez ohledu na to, kterým právním řádem by se jinak pojistná smlouva řídila.

§ 11

Právní řád určený podle § 9 nebo 10 platí také o změnách, zajištění a následcích porušení závazků tam uvedených, pokud z úmyslu účastníků nebo z povahy věci nevyplývá něco jiného.

§ 11a

Zda je cenný papír platně vydán, zda obsahuje práva, která jsou s ním vzhledem k jeho povaze spojena takovým způsobem, že je po dobu jeho platnosti nelze bez cenného papíru uplatnit, a jaká práva a jaké právní účinky jsou s ním spojeny, se řídí podle povahy cenného papíru

a) právem, kterým se řídí způsobilost k právům a vnitřní poměry právnické osoby, která cenný

papír vydala,

- b) právem, kterým se řídí právní poměr, jehož úprava vydání cenného papíru zakládá,
- c) právem platným v místě, v němž byl cenný papír vydán,
- d) právem státu, v němž má sídlo nebo obvyklý pobyt osoba, která cenný papír vydává, neodpovídá-li povaze cenného papíru použití jiného práva, nebo
- e) právem, které je v cenném papíru určeno, jestliže to povaha cenného papíru připouští.

§ 11b

(1) Pokud ze zákona nevyplývá něco jiného, převod práva k cennému papíru se řídí právem platným v místě, v němž je cenný papír v době nakládání s ním.

(2) Zástavní právo k cennému papíru se řídí právem platným v místě obvyklého pobytu nebo sídla zástavního věřitele v rozhodné době, nezvolí-li strany právo jiné; zpětný a další odkaz jsou vyloučeny. Jde-li o cenný papír, který je nutno předložit za účelem vydání věci a nakládání s ní, použije se práva platného v místě, v němž je cenný papír v rozhodné době.

(3) Bez ohledu na odstavce 1 a 2 nakládání se zaknihovaným nebo imobilizovaným cenným papírem nebo jiným cenným papírem zapsaným v evidenci, nebo nakládání s právem zapsaným v evidenci, které se chová jako zaknihovaný cenný papír, se řídí právem státu, v němž je vedena evidence, ve které se provádí zápis; zpětný a další odkaz jsou vyloučeny. Volba práva je přípustná, jen jde-li o právo státu, v němž má osoba vedoucí evidenci k okamžiku volby práva sídlo nebo pobočku, a vedení evidence patří mezi obvyklé činnosti této osoby.

(4) Jsou-li určeny investiční nástroje, včetně práv s nimi spojených, k zajištění práv

- a) účastníka nebo provozovatele platebního systému s neodvolatelností zúčtování, zahraničního platebního systému s neodvolatelností zúčtování, vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání nebo zahraničního vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání, jestliže tato práva vznikla z jeho účasti v systému nebo provozování systému, nebo

b) centrální banky některého z členských států Evropské unie nebo Evropské centrální banky, řídí se práva těchto osob nebo osob jednajících na jejich účet ze zajištění právním řádem státu, v němž je vedena evidence investičních nástrojů, v níž se provádí zápis zakládající právní účinky z těchto jednání; volba jiného práva je vyloučena.

(5) Českým právem se řídí nabídka převzetí určená vlastníkům účastnických cenných papírů vydaných akciovou společností se sídlem v České republice, jejíž účastnické cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu v České republice, a právní otázky spojené s nabídkou převzetí s mezinárodním prvkem za podmínek stanovených zákonem upravujícím nabídky převzetí.

(6) Jestliže bylo vydáno rozhodnutí o úpadku účastníka platebního systému s neodvolatelností zúčtování, zahraničního platebního systému s neodvolatelností zúčtování, vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání nebo zahraničního vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání, nebo jestliže bylo vůči tomuto účastníkovi vydáno jiné rozhodnutí nebo proveden jiný zásah orgánu veřejné moci s obdobnými účinky, řídí se práva a povinnosti tohoto účastníka vyplývající z jeho účasti v systému tímž právem, jakým se řídí právní vztahy mezi účastníky systému při provádění zúčtování nebo vypořádání. Volba jiného práva je vyloučena.

§ 11c

Úpadek finanční instituce

(1) Finanční institucí se pro účely tohoto ustanovení rozumí banka, spořitelní a úvěrní družstvo, zahraniční banka, pokud požívá výhody jednotné licence podle práva Evropských společenství, v případě odstavců 2, 5 až 9, 12 až 14 i zahraniční banka z jiného než členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, která má pobočku alespoň ve dvou státech Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru.

(2) Úpadkem finanční instituce se pro účely tohoto ustanovení rozumí situace řešená

- a) kolektivním řízením vedeným vůči finanční instituci, zahájeným a sledovaným správními nebo soudními orgány členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, jehož cílem je prodej majetku pod dozorem těchto orgánů, včetně případů, kdy je řízení ukončeno oddlužením nebo jiným obdobným opatřením (dále jen "konkursní řízení"), nebo
- b) opatřením, jehož účelem je uchovat nebo obnovit zdravou finanční situaci finanční instituce a které může mít vliv na již existující práva třetích osob, včetně opatření zahrnujícího možnost pozastavení plateb, pozastavení vymahatelnosti pohledávek, odložení opatření souvisejících s výkonem rozhodnutí nebo krácení pohledávek (dále jen "reorganizace").

(3) Reorganizace se provádí v souladu s právními předpisy a postupy platnými ve státě, kde byla finanční instituci udělena licence nebo obdobné oprávnění, pokud není dále stanoveno jinak.

(4) Konkursní řízení se provádí v souladu s právními předpisy a postupy platnými ve státě, kde finanční instituci byla udělena licence nebo obdobné oprávnění, pokud není dále stanoveno jinak, zejména jde-li o

- a) majetek, který tvoří součást majetkové podstaty, a nakládání s majetkem, který finanční instituce nabyla po zahájení konkursního řízení,
- b) pravomoci finanční instituce a osoby provádějící konkursní řízení,
- c) podmínky, za nichž lze uplatnit započtení,
- d) účinky konkursního řízení na současné smlouvy, jichž je finanční instituce stranou,
- e) účinky konkursního řízení na soudní a rozhodčí řízení vedená jednotlivými věřiteli, s výjimkou řízení podle odstavce 13,
- f) pohledávky, které musí být přihlášeny za majetkem finanční instituce, a nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení konkursního řízení,
- g) pravidla upravující přihlašování, ověřování a zjišťování pohledávek,
- h) pravidla upravující rozdělení výnosu z prodeje majetku, stanovení pořadí pohledávek a práva věřitelů, jejichž pohledávky byly částečně uspokojeny po zahájení konkursního řízení na základě věcného práva nebo prostřednictvím započtení,

- i) podmínky pro ukončení konkursního řízení a důsledky ukončení konkursního řízení,
- j) práva věřitelů po ukončení konkursního řízení,
- k) osobu povinnou hradit náklady a výdaje konkursního řízení,
- l) pravidla týkající se neplatnosti, neúčinnosti nebo odporovatelnosti právních úkonů z důvodu poškozování věřitelů.

(5) Účinky zahájení konkursního řízení a reorganizace na

- a) pracovní smlouvy a pracovněprávní vztahy se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor rozhodným pro pracovní smlouvu,
- b) smlouvu, jíž se uděluje právo užívat nebo nabývat nemovitý majetek, se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, na jehož území se nemovitý majetek nachází, toto právo rovněž určuje, zda se jedná o majetek movitý či nemovitý,
- c) práva k nemovitému majetku, plavidlu nebo letadlu, které podléhají registraci ve veřejném registru, se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, v jehož působnosti je tento registr veden.

(6) Uplatnění a vymáhání práv k investičním nástrojům, jejichž existence nebo převod předpokládají jejich zápis v registru, na účtu nebo v centrálním vkladovém systému, který je veden nebo umístěn v některém členském státě Evropské unie nebo jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, se řídí právem tohoto státu.

(7) Ujednání o závěrečném vyrovnání se řídí výhradně právem rozhodným pro smlouvu, jíž se řídí tato ujednání.

(8) Aniž je dotčeno ustanovení odstavce 6, řídí se ujednání o repo obchodech výhradně právem rozhodným pro smlouvu, jíž se řídí tato ujednání.

(9) Aniž je dotčeno ustanovení odstavce 6, řídí se obchody prováděné v rámci evropského

regulovaného trhu s investičními instrumenty výhradně právem rozhodným pro smlouvu, jíž se řídí tyto obchody.

(10) Ustanovení odstavce 4 se nevztahuje na pravidla pro neplatnost, neúčinnost nebo odporovatelnost právních úkonů z důvodu poškozování věřitelů, pokud osoba, která má z těchto úkonů prospěch, prokáže, že

- a) se úkon, který poškozuje věřitele, řídí právem jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, než je stát, který vydal finanční instituci licenci nebo obdobné oprávnění, a
- b) toto právo nepřipouští v daném případě žádný prostředek napadení tohoto právního úkonu.

(11) Ustanovení odstavce 3 se nevztahuje na pravidla pro neplatnost, neúčinnost nebo odporovatelnost právních úkonů z důvodu poškozování věřitelů vyplývající z právní úpravy reorganizace, o které rozhodl soud, pokud tyto úkony byly učiněny před jejím přijetím a pokud osoba, v jejíž prospěch byly úkony učiněny, prokáže, že

- a) se úkon, který poškozuje věřitele, řídí právem jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, než je stát, který vydal finanční instituci licenci nebo obdobné oprávnění, a
- b) toto právo nepřipouští v daném případě žádný prostředek napadení tohoto právního úkonu.

(12) Pokud finanční instituce úkonem učiněným po zahájení konkursního řízení nebo přijetí reorganizačního opatření zcizí za protiplnění

- a) nemovitý majetek,
- b) plavidlo nebo letadlo podléhající registraci ve veřejném registru, nebo
- c) investiční nástroje nebo práva k nim, jejichž existence nebo převod předpokládají jejich zápis do registru, na účet nebo do centrálního vkladového systému, který je veden nebo umístěn v některém členském státě Evropské unie nebo jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor,

řídí se účinnost tohoto úkonu právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, na jehož území se nemovitý majetek nachází nebo v

jehož působnosti se registr, účet nebo vkladový systém vede.

(13) Účinky reorganizace nebo konkursního řízení na probíhající soudní řízení týkající se majetkové hodnoty nebo práva, kterých byla finanční instituce zbavena, se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, ve kterém soudní řízení probíhá.

(14) Možnost požadovat započtení proti pohledávkám dlužníka, se řídí právem, jímž se řídí pohledávka finanční instituce, tím není dotčeno ustanovení odstavce 4 písm. l).

(15) V případech upravených v odstavcích 3 až 9 a 12 až 14 je volba jiného práva vyloučena.

§ 11d

Úpadek pojišťovny nebo zajišťovny

(1) Úpadek pojišťovny nebo zajišťovny může být řešen

- a) kolektivním řízením, jehož součástí je prodej majetku pojišťovny a rozdělení výnosu z prodeje mezi věřitele akcionáře nebo společníky, zahrnujícím nevyhnutelně jakoukoliv intervenci správních nebo soudních orgánů členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, včetně případů, kdy je kolektivní řízení ukončeno vyrovnáním nebo jiným obdobným opatřením, bez ohledu na to, zdali je či není způsobeno platební neschopností nebo zda je dobrovolné nebo povinné (dále jen "insolvenční řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny"), nebo
- b) opatřením, zahrnujícím jakoukoliv intervenci správních nebo soudních orgánů členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, jehož účelem je uchovat nebo obnovit zdravou finanční situaci osoby a které může mít vliv na již existující práva třetích osob, včetně opatření zahrnujícího možnost pozastavení plateb, pozastavení vymahatelnosti pohledávek, odložení opatření souvisejících s výkonem rozhodnutí nebo krácení pohledávek (dále jen "reorganizační opatření v případě úpadku

pojišťovny nebo zajišťovny").

(2) Pojišťovnou se pro účely tohoto zákona rozumí i pobočka pojišťovny, jejíž sídlo se nenachází na území některého z členských států Evropského unie nebo dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor, bylo-li této pobočce uděleno povolení k činnosti v souladu s právem Evropských společenství²⁾.

(3) Reorganizační opatření v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny se provádí v souladu s právními předpisy a postupy platnými ve státě, kde bylo pojišťovně nebo zajišťovně uděleno povolení k provozování činnosti, pokud není dále stanoveno jinak.

(4) Insolvenční řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny se provádí v souladu s právními předpisy a postupy platnými ve státě, kde bylo pojišťovně nebo zajišťovně uděleno povolení k provozování činnosti, pokud není dále stanoveno jinak, zejména jde-li o

- a) majetek, který tvoří součást majetkové podstaty, a nakládání s majetkem, který pojišťovna nebo zajišťovna nabyla nebo převedla po zahájení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny,
- b) pravomoci pojišťovny nebo zajišťovny a osoby provádějící konkurs,
- c) podmínky, za nichž lze uplatnit započtení,
- d) účinky insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny na současné smlouvy, jichž je pojišťovna nebo zajišťovna stranou,
- e) účinky insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny na soudní a rozhodčí řízení vedená jednotlivými věřiteli, s výjimkou řízení podle odstavce 9,
- f) pohledávky, které musí být přihlášeny za majetkem pojišťovny nebo zajišťovny, a nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny,
- g) pravidla upravující přihlašování, ověřování a zjišťování pohledávek,
- h) pravidla upravující rozdělení výnosu z prodeje majetku, stanovení pořadí pohledávek a práva věřitelů, jejichž pohledávky byly částečně uspokojeny po zahájení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny na základě věcného práva nebo

prostřednictvím započtení,

- i) podmínky pro ukončení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny a důsledky ukončení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny, zejména vyrovnáním,
- j) práva věřitelů po ukončení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny,
- k) osobu povinnou hradit náklady a výdaje insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny,
- l) pravidla týkající se neplatnosti, neúčinnosti nebo odporovatelnosti právních úkonů z důvodu poškozování věřitelů.

(5) Účinky reorganizačního opatření v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny nebo zahájení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny na

- a) pracovní smlouvy a pracovněprávní vztahy a vztahy tomu odpovídající se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor rozhodným pro pracovní smlouvu,
- b) smlouvu, jíž se uděluje právo užívat nebo nabývat nemovitý majetek, se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, na jehož území se nemovitý majetek nachází,
- c) práva k nemovitému majetku, plavidlu nebo letadlu, které podléhají registraci ve veřejném registru, se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, v jehož působnosti je tento registr veden.

(6) Aniž jsou dotčena věcná práva věřitelů a třetích osob k majetku patřícímu dlužníku³⁾, řídí se účinky reorganizačních opatření v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny nebo účinky insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny na práva a povinnosti osob na evropském regulovaném trhu právem, které je rozhodné pro tento trh; tím není dotčeno použití ustanovení odstavce 4 písm. l) na právní úkony učiněné za účelem odložení plateb nebo transakcí, řídících se právem rozhodným pro tento trh.

(7) Odstavec 4 písm. l) se nevztahuje na pravidla pro neplatnost, neúčinnost nebo

odporovatelnost právních úkonů z důvodu poškozování věřitelů, pokud osoba, která má z těchto úkonů prospěch, prokáže, že a) úkon, který poškozuje věřitele, se řídí právem jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, než je stát, který pojišťovně vydal úřední povolení k provozování její činnosti, nebo stát, v němž má zajišťovna své sídlo nebo ústředí, a b) toto právo nepřipouští v daném případě žádný prostředek napadení tohoto právního úkonu.

(8) Pokud pojišťovna nebo zajišťovna úkonem učiněným po přijetí reorganizačního opatření v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny nebo po zahájení insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny zcizí za protiplnění

- a) nemovitý majetek,
- b) plavidlo nebo letadlo podléhající registraci ve veřejném registru, nebo
- c) investiční instrumenty nebo práva k nim, jejichž existence nebo převod předpokládají jejich zápis do registru, na účet nebo do centrálního vkladového systému, který je veden nebo umístěn v některém členském státu Evropské unie nebo jiném státu tvořícím Evropský hospodářský prostor,

řídí se účinnost tohoto úkonu právem členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, na jehož území se nemovitý majetek nachází nebo v jehož působnosti se registr, účet nebo vkladový systém vede.

(9) Účinky reorganizačního opatření v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny nebo insolvenčního řízení v případě úpadku pojišťovny nebo zajišťovny na probíhající soudní řízení týkající se majetkové hodnoty nebo práva, kterých byla pojišťovna nebo zajišťovna zbavena, se řídí výhradně právem členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, ve kterém soudní řízení probíhá.

(10) Možnost požadovat započtení proti pohledávkám dlužníka se řídí právem, jímž se řídí pohledávka dlužníka; tím není dotčeno ustanovení odstavce 4 písm. l).

(11) V případech upravených v odstavcích 3 až 6 a 8 až 10 je volba jiného práva vyloučena.

§ 11e

Finanční zajištění

(1) Jsou-li jako předmět finančního zajištění poskytnuty investiční cenné papíry, cenné papíry kolektivního investování nebo nástroje peněžního trhu, k nimž se vlastnické nebo jiné věcné právo dokládá zápisem do evidence, anebo jsou-li jako předmět finančního zajištění poskytnuta práva vyplývající ze zápisu investičního cenného papíru, cenného papíru kolektivního investování nebo nástroje peněžního trhu, do evidence, která umožňují oprávněnému s takovým cenným papírem nebo nástrojem přímo nebo nepřímo nakládat alespoň obdobným způsobem jako oprávněný držitel, řídí se právním řádem státu, v němž je vedena tato evidence,

- a) právní povaha předmětu finančního zajištění a věcněprávní účinky tohoto finančního zajištění,
- b) podmínky vyžadované pro vznik finančního zajištění, pro poskytnutí takového předmětu finančního zajištění, jakož i další podmínky pro to, aby finanční zajištění nabylo účinků vůči třetím osobám,
- c) pořadí vlastnických nebo jiných práv k předmětu finančního zajištění vyplývajících z jejich zápisu do evidence a podmínky nabytí od osoby, která není vlastníkem,
- d) podmínky a způsob uspokojení z předmětu finančního zajištění, nastane-li rozhodná skutečnost⁴⁾.

(2) Volba jiného práva a zpětný a další odkaz jsou vyloučeny.

§ 12

Pokud jde o movitosti, řídí se ve vztahu mezi stranami právním řádem určeným podle § 9 až 11 také tyto otázky:

- a) okamžik, od kterého na nabyvatele přechází oprávnění nakládat věci,
- b) okamžik, od kterého má nabyvatel právo na plody a užitky převáděné věci,

- c) okamžik, kterým nebezpečí škody na převáděné věci přechází na nabyvatele,
- d) okamžik, kterým právo na náhradu škody vzniklé v souvislosti s převáděnou věcí přechází na nabyvatele
- e) výhrada vlastnického práva k převáděné věci.

§ 13

(1) Promlčení závazkových práv se řídí tímž právním řádem jako závazkové právo samo.

(2) Započtení se řídí, pokud z požadavku rozumného uspořádání právního poměru nevyplývá něco jiného, tímž právním řádem jako pohledávka proti níž směřuje započtení.

§ 14

Právní poměry vzniklé z jednostranných právních úkonů se řídí právním řádem státu, v němž má dlužník bydliště (sídlo).

§ 15

Nároky na náhradu škody, nejde-li o porušení povinnosti vyplývající ze smluv a jiných právních úkonů, řídí se právem místa, kde škoda vznikla, nebo místa, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá nárok na náhradu škody.

Právo pracovní

§ 16

(1) Poměry z pracovní smlouvy se řídí - pokud se účastníci nedohodnou na něčem jiném -

právem místa, kde pracovník vykonává práci. Koná-li však pracovník práci v jednom státě na základě pracovního poměru s organizací, která má sídlo v jiném státě, je rozhodné právo sídla organizace, leč by šlo o osobu, která má bydliště ve státě, kde se práce vykonávala.

(2) Pracovní poměry pracovníků dopravních podniků se řídí u dopravy železniční a silniční právem sídla podniku, u dopravy říční a letecké právem místa registrace a u dopravy námořní právem státu, pod jehož vlajkou se doprava provozuje.

Právo dědické

§ 17

Právní poměry dědické se řídí právním řádem státu, jehož byl zůstavitel příslušníkem v době smrti.

§ 18

(1) Způsobilost zřídit nebo zrušit závěť, jakož i účinky vad vůle a jejího projevu se řídí právem státu, jehož příslušníkem byl zůstavitel v době projevu vůle. Totéž právo je rozhodné i pro určení, které další druhy pořízení pro případ smrti jsou přípustné.

(2) Forma závěti se řídí právem státu, jehož příslušníkem byl zůstavitel v době, kdy závěť učinil; stačí však, vyhoví-li právu státu, na jehož území byla závěť učiněna. Totéž platí o formě zrušení závěti.

Právo rodinné

Vztahy mezi manžely

§ 19

Způsobilost osoby uzavřít manželství, jakož i podmínky jeho platnosti se řídí právem státu, jehož je tato osoba příslušníkem.

§ 20

Forma uzavření manželství se řídí právem místa, kde se manželství uzavírá.

§ 21

(1) Osobní a majetkové vztahy manželů se řídí právem státu, jehož jsou příslušníky. Jsou-li manželé příslušníky různých států, řídí se vztahy právem československým.

(2) Smluvená úprava manželského majetkového práva se posuzuje podle právního řádu, který byl pro majetkové vztahy manželů rozhodný v době, kdy k úpravě došlo.

§ 22

(1) Zrušení manželství rozvodem se řídí právním řádem státu, jehož občany jsou manželé v době zahájení řízení. Jsou-li manželé příslušníky různých států, řídí se zrušení manželství rozvodem právním řádem československým.

(2) Jestliže by bylo třeba podle odstavce 1 použít cizího právního řádu, který by zrušení manželství rozvodem nedovoloval anebo jen za okolností mimořádně tíživých, avšak manželé nebo alespoň jeden z nich žije v Československé socialistické republice delší dobu, použije se práva československého.

(3) Těchto ustanovení se použije i při prohlášení manželství za neplatné nebo při zjištění, zda tu manželství je, či není.

Vztahy mezi rodiči a dětmi

§ 23

(1) Určení (zjištění nebo popření) otcovství se řídí právním řádem státu, jehož příslušnost nabylo dítě narozením.

(2) Žije-li dítě v Československé socialistické republice, může být otcovství určeno (zjištěno nebo popřeno) podle práva československého, je-li to v zájmu dítěte.

(3) K platnosti uznání otcovství postačí, stane-li se podle práva státu, v němž k uznání došlo.

§ 24

(1) Vztahy mezi rodiči a dětmi, včetně výchovy a výživy, řídí se právem státu, jehož příslušníkem je dítě. Žije-li dítě v Československé socialistické republice, mohou být tyto vztahy posuzovány podle práva československého, je-li to v zájmu dítěte.

(2) Nároky rodičů na výživu vůči dětem se řídí právem státu, jehož příslušníkem je ten z rodičů, který nárok na výživu uplatňuje.

§ 25

(1) Nároky matky dítěte vůči jeho otci, za něhož není provdána, řídí se právem státu, jehož příslušnicí je matka v době narození dítěte.

(2) Jestliže matka dítěte, která je cizí státní příslušnicí, má bydliště v Československé

socialistické republiky a otec dítěte je československým příslušníkem, řídí se nároky matky dítěte podle práva československého.

§ 26

(1) Osvojení se řídí právem státu, jehož příslušníkem je osvojitel.

(2) Mají-li osvojující manželé různou státní příslušnost, musí být splněny podmínky právních řádů obou manželů.

(3) Jestliže by bylo třeba podle odstavců 1 a 2 použít cizího právního řádu, který by osvojení nedovoloval anebo jen za okolností mimořádně tíživých, avšak osvojitel nebo alespoň jeden z osvojujících manželů žije v Československé socialistické republice delší dobu, použije se práva československého.

§ 27

Zdali při osvojení a podobných vztazích je třeba přivolení dítěte, nebo jiných osob a orgánů, je nutno posoudit podle právního řádu státu, jehož je příslušníkem dítě.

Opatrovnictví

§ 28

Podmínky vzniku a zániku opatrovnictví nad nezletilými se řídí právním řádem státu, jehož je nezletilý příslušníkem. Opatrovnická péče se týká zásadně nezletilého a jeho majetku, nechť je jeho majetek kdekoli.

§ 29

-

Povinnost přijmout a zastávat opatrovnictví nad nezletilým se řídí právním řádem státu, jehož je opatrovník příslušníkem.

§ 30

Právní poměry mezi opatrovníkem a nezletilým se řídí právním řádem státu, v němž je opatrovnický soud nebo řád.

§ 31

Tato ustanovení o opatrovnictví nad nezletilými platí obdobně, jde-li o podobná ochranná zařízení, jako opatrovnictví nad osobami nezpůsobilými k právním úkolům.

ODDÍL 2

Postavení cizinců

§ 32

(1) Cizinci mají v oblasti svých osobních a majetkových práv, pokud tímto zákonem nebo zvláštními předpisy není stanoveno jinak, stejná práva a stejné povinnosti jako státní občané českoslovenští.

(2) V případě, že cizí stát nakládá se státními občany československými jinak než se svými příslušníky, může ministerstvo zahraničních věcí v dohodě s příslušnými československými orgány rozhodnout, že ustanovení odstavce 1 se nepoužije.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2, pokud jde o majetkové vztahy, se použije obdobně pro právnické osoby.

§ 33

Dvojí a neurčité státní občanství

(1) Je-li někdo v rozhodné době státním občanem československým a považuje-li ho za svého příslušníka také jiný stát, je rozhodné státní občanství československé.

(2) Je-li někdo v rozhodné době zároveň příslušníkem několika cizích států, rozhoduje státní příslušnost nabytá naposled.

(3) Na toho, kdo v rozhodné době není příslušníkem žádného státu nebo jehož státní příslušnost nelze stanovit nebo nelze zjistit, které příslušnosti nabyl naposled, je třeba hledět, jako by byl příslušníkem toho státu, na jehož území měl v rozhodné době bydliště, a nelze-li to zjistit, na jehož území měl pobyt. Nelze-li ani to zjistit, je třeba postupovat, jako by šlo o československého občana.

ODDÍL 3

Společná ustanovení

§ 34

Právní oblasti

Má-li se použít právního řádu státu, který má více právních oblastí, rozhodují o použití práva některé z nich předpisy onoho státu.

§ 35

Zpětný a další odkaz

Má-li se podle ustanovení tohoto zákona použít právního řádu, jehož ustanovení odkazují zpět na právo československé nebo dále na právo jiného státu, lze takový odkaz přijmout, odpovídá-li to rozumnému a spravedlivému uspořádání vztahu, o který jde.

§ 36

Veřejný pořádek

Právního předpisu cizího státu nelze použít, pokud by se účinky tohoto použití přičily takovým zásadám společenského a státního zřízení Československé socialistické republiky a jejího právního řádu, na nichž je nutno bez výhrady trvat.

ČÁST II

Mezinárodní právo procesní

ODDÍL 1

Pravomoc československých justičních orgánů

§ 37

Pravomoc ve věcech majetkových

(1) Pravomoc československých soudů v majetkových sporech je dána, je-li dána podle československých předpisů jejich příslušnost.

(2) Pravomoc československých soudů v majetkových sporech může být založena také písemnou úmluvou stran. Věcnou příslušnost československých soudů nelze však takovou úmluvou měnit.

(3) Československá organizace může pro majetkové spory písemně ujednat i příslušnost cizozemského soudu.

Pravomoc ve věcech rodinných

§ 38

(1) Ve věcech manželských (řízení o zrušení manželství rozvodem, o neplatnost manželství a o určení, zda tu manželství je, či není) je pravomoc československých soudů dána, je-li alespoň jeden z manželů československým občanem.

(2) Není-li žádný z manželů československým občanem, je pravomoc československého soudu dána:

- a) má-li zde alespoň jeden z manželů pobyt a může-li být rozhodnutí soudu uznáno v domovských státech obou manželů, nebo
- b) má-li alespoň jeden z manželů v Československé socialistické republice pobyt delší dobu, anebo
- c) jde-li o neplatnost manželství, která se má podle československého práva vyslovit i bez návrhu, pokud manželé zde žijí.

§ 39

(1) Ve věcech výchovy a výživy nezletilých a v jiných věcech jich se týkajících, jsou-li československými občany, je dána pravomoc československých soudů i tehdy, žijí-li v cizině. Pravomoc československých soudů je dána také pro řízení o výživném proti československému občanu, proti němuž je uplatňován nárok nezletilým cizincem bydlícím v cizině, a pro řízení, v němž československý občan navrhuje proti nezletilému cizinci bydlícímu v cizině zrušení nebo změnu rozhodnutí československého soudu.

(2) Péči nad nezletilým československým příslušníkem, který žije v cizině a není v rodičovské péči, může převzít také československý konzulární orgán, a to v rozsahu pravomoci soudu, uznává-li takovou pravomoc stát, v němž nezletilý žije. O opravných prostředcích proti rozhodnutí konzulárních orgánů rozhoduje ministerstvo zahraničních věcí.

(3) Ve věcech nezletilých cizinců žijících na území Československé socialistické republiky učiní československý soud jen opatření nutná k ochraně jejich osob a majetku a vyrozumí o tom orgán jejich domovského státu. Kdyby orgán domovského státu poměry nezletilého v přiměřené době neupravil, učiní tak československý soud.

(4) V rozhodnutí, kterým se zrušuje manželství rodičů nezletilého cizince žijícího na území Československé socialistické republiky, upraví soud práva a povinnosti rodičů k dítěti pro dobu po rozvodu, pokud se nezletilý bude zdržovat na zdejším území a pokud orgány jeho domovského státu neučiní jiné opatření.

§ 40

Návrh na určení otcovství (zjištění a popření) lze podat u československého obecného soudu navrhovatele, nemá-li odpůrce v Československé socialistické republice obecný soud. Nemá-li ani navrhovatel v Československé socialistické republice obecný soud, ale jeden z rodičů nebo dítě je československým občanem, lze návrh podat u soudu, který určí Nejvyšší soud.

§ 41

(1) Rozhodovat ve věcech osvojení přísluší československému soudu, je-li osvojitel československým občanem. Jsou-li osvojitelé manželé, postačí, je-li československým občanem jeden z nich a má-li v Československé socialistické republice bydliště.

(2) Není-li osvojitel nebo ani jeden z osvojujících manželů československým občanem, je pravomoc československého soudu dána:

- a) má-li zde osvojitel nebo alespoň jeden z osvojujících manželů pobyt a může-li být rozhodnutí soudu uznáno v domovském státě osvojitele nebo osvojujících manželů, nebo
- b) má-li osvojitel nebo alespoň jeden z osvojujících manželů v Československé socialistické republice pobyt delší dobu.

§ 42

Pravomoc ve věcech způsobilosti a opatrovnictví

(1) Ve věcech omezení a zbavení způsobilosti k právním úkonům, jakož i ve věcech opatrovnických je ohledně československých státních občanů dána pravomoc československých soudů, i když žijí v cizině. Československý soud se však zdrží řízení, stačí-li k ochraně práv a zájmů československého občana opatření učiněná v cizině.

(2) Jde-li o cizince, který žije v Československé socialistické republice, omezí se československý soud na opatření nutná k ochraně jeho práv a zpraví o tom orgán domovského státu. Kdyby orgán domovského státu cizince jeho poměry v přiměřené době neupravil, učiní tak československý soud podle československého hmotného práva.

§ 43

Pravomoc ve věcech prohlášení za mrtvého

(1) Prohlásit československého občan za mrtvého přísluší vždy jen československému soudu.

(2) Cizince může prohlásit československý soud za mrtvého podle československého hmotného práva s právními následky pro osoby trvale žijící v Československé socialistické republice a pro jmění zde ležící.

Pravomoc ve věcech dědických

§ 44

Pravomoc československého soudu k projednání dědictví je dána vždy, byl-li zůstavitel v době své smrti československým občanem. Jde-li však o jmění, které je v cizině, projedná československý soud dědictví jen tehdy, jestliže se takový majetek vydává československým orgánům anebo jestliže cizí stát přiznává takovým rozhodnutím československých justičních orgánů právní následky.

§ 45

(1) Československý soud projedná dědictví po cizinci, které je v Československé socialistické republice,

- a) jestliže stát, jehož je zůstavitel příslušníkem, ani nevydává dědictví československých občanů československým státním notářstvím, ani nepřiznává jejich rozhodnutím právní následky, anebo odmítne-li cizí stát zabývat se dědictvím či nevyjádří-li se, nebo
- b) měl-li zde zůstavitel bydliště a žádá-li o to dědic, který se zde zdržuje,
- c) vždy také, jde-li o nemovitosti ležící na území Československé socialistické republiky.

(2) V ostatních případech se československý soud omezí na potřebná opatření k zajištění majetku po cizinci.

§ 46

Pravomoc ve věcech umoření listin

Československému soudu přísluší prohlásit za umořené listiny vystavené v cizině jen tehdy, může-li mít jejich umoření podle povahy věci právní následky v Československé socialistické republice.

§ 47

Vynětí z pravomoci československých soudů

(1) Pravomoci československých soudů nejsou podrobeny cizí státy a osoby, jež podle mezinárodních úmluv nebo jiných pravidel mezinárodního práva anebo zvláštních československých právních předpisů požívají v Československé socialistické republice imunity.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí i ohledně doručování písemností, předvolání uvedených osob za svědky, výkonu rozhodnutí nebo jiných procesních úkonů.

(3) Pravomoc československých soudů je však dána, jestliže:

- a) předmětem řízení je nemovitý majetek států a osob uvedených v odstavci 1, nacházející se v Československé socialistické republice, nebo jejich práva na takových nemovitých věcech patřících jiným osobám, jakož i práva z poměru nájemního k takovým nemovitým věcem, pokud není předmětem řízení placení nájemného,
- b) předmětem řízení je dědictví, v němž osoby uvedené v odstavci 1 vystupují mimo rámec svých úředních funkcí,
- c) předmět řízení se týká výkonu povolání nebo obchodní činnosti, které osoby uvedené v odstavci 1 provádějí mimo rámec svých úředních funkcí,
- d) cizí stát nebo osoby uvedené v odstavci 1 se dobrovolně podrobí jejich pravomoci,
- e) to vyžaduje uskutečňování mezinárodních sankcí, k jejichž dodržování je Česká republika zavázána na základě svého členství v Organizaci spojených národů nebo v Evropské unii.

(4) Doručení v případech uvedených v odstavci 3 zprostředkuje ministerstvo zahraničních věcí. Nelze-li takto doručit, ustanoví soud opatrovníka pro přijímání písemností, popřípadě k obhájení práv.

ODDÍL 2

Ustanovení o řízení

§ 48

Československé soudy postupují v řízení podle československých procesních předpisů, přičemž všichni účastníci mají rovné postavení při uplatňování svých práv.

Postavení cizinců v řízení

§ 49

Procesní způsobilost cizince se řídí právem státu, jehož je příslušníkem. Stačí však, má-li procesní způsobilost podle československého práva.

§ 50

Cizinci mají nárok na osvobození od soudních poplatků a záloh a na ustanovení bezplatného zástupce k ochraně jejich zájmů, je-li zaručena vzájemnost.

§ 51

(1) Cizinci, který se domáhá rozhodnutí o majetkovém právu, uloží soud na návrh odpůrce, aby složil soudem určenou jistotu za náklady řízení s tím, že nesloží-li jistotu do stanovené lhůty, nebude proti vůli odpůrce v řízení pokračovat a řízení zastaví.

(2) Jistotu nelze uložit, jestliže:

- a) návrh na její složení byl podán teprve, když odpůrce ve věci již jednal nebo vykonal procesní úkon, ač již věděl, že navrhovatel není československým občanem nebo že československé občanství pozbyl;

- b) ve státě, jehož je navrhovatel příslušníkem, se v podobných případech od československého občana jistota nežadá;
- c) navrhovatel má v Československé socialistické republice nemovitý majetek v ceně dostačující k úhradě nákladů, které odpůrci v řízení vzniknou;
- d) návrh na zahájení řízení je vyřizován platebním rozkazem, elektronickým platebním rozkazem nebo evropským platebním rozkazem;
- e) navrhovatel je osvobozen od soudních poplatků a záloh.

§ 52

Listiny vydané soudy a úřady v cizině, které platí na místě, kde byly vydány, za listiny veřejné, mají důkazní moc veřejných listin také v Československé socialistické republice, jestliže jsou opatřeny předepsanými ověřeními.

Zjišťování cizího práva a vzájemnost

§ 53

(1) K zjištění cizího práva učiní justiční orgán všechna potřebná opatření; pokud mu obsah cizího práva není znám, může si za tím účelem vyžádat také informaci od ministerstva spravedlnosti

(2) Vzniknou-li při projednávání věcí uvedených v § 1 pochybnosti, mohou si justiční orgány vyžádat u ministerstva spravedlnosti vyjádření.

§ 54

Prohlášení ministerstva spravedlnosti o vzájemnosti ze strany cizího státu, vydané v dohodě

s ministerstvem zahraničních věcí a s jinými příslušnými ministerstvy, je pro soudy i jiné státní orgány závazné.

Právní pomoc ve styku s cizinou

§ 55

Pokud není stanoveno jinak, stýkají se justiční orgány s cizími orgány prostřednictvím ministerstva spravedlnosti.

§ 56

Československé justiční orgány poskytují na dožádání cizím justičním orgánům právní pomoc za podmínky vzájemnosti. Právní pomoc lze odepřít:

- a) nespadá-li provedení dožadovaného úkonu do pravomoci dožadovaného československého justičního orgánu; náleží-li však jeho provedení do pravomoci jiného justičního orgánu nebo do pravomoci jiných československých orgánů, bude dožádání postoupeno k vyřízení orgánu k tomu povolnému;
- b) žádá-li se o provedení úkonu, který se přičí československému veřejnému pořádku.

§ 57

(1) Žádaná právní pomoc se poskytuje podle československých předpisů; na žádost cizího orgánu lze postupovat podle cizího procesního předpisu, nepřičí-li se žádaný postup československému veřejnému pořádku.

(2) Žádá-li o to cizí orgán, lze svědky, znalce a účastníky vyslechnout i přísežně. Totéž platí, je-li třeba v cizině předložit přísežné prohlášení o skutečnostech rozhodných pro uplatnění nebo zachování nároků.

(3) Příklad pro svědky a účastníky zní: "Přísahám na svou čest, že o všem, nač budu soudem tázán, vypovím úplnou a čistou pravdu a nic nezamlčím."

(4) Příklad pro znalce zní: "Přísahám na svou čest, že posudek podám podle svého nejlepšího vědomí a svědomí."

(5) Jde-li o přísahu následnou, znění přísahy se přiměřeně pozmění.

§ 58

Není-li cizozemská písemnost opatřena ověřeným překladem do jazyka českého nebo slovenského, doručí se příjemci, je-li ochoten ji přijmout; příjemce je třeba poučit, že si musí být vědom právních následků, jaké mohou v cizině nastat, odmítne-li písemnost přijmout.

§ 59

(1) Na dožádání československého justičního orgánu provádí československý zastupitelský nebo konzulární orgán:

- a) doručení osobám ve státě, kde vykonává působnost, je-li to přípustné podle mezinárodních smluv nebo jiných pravidel mezinárodního práva anebo nebrání-li tomu předpisy státu, kde úkon má být proveden;
- b) doručení československým občanům ve státě, kde úkon má být proveden, kteří tam požívají diplomatických výsad a imunit, a výsledk takových občanů jako svědků, znalců nebo účastníků řízení;
- c) na základě zmocnění ministerstva zahraničních věcí výsledk svědků, znalců a účastníků řízení, jakož i jiné úkony procesní, dostaví-li se tyto osoby dobrovolně a nebrání-li tomu předpisy platné ve státě, kde úkon má být proveden.

(2) Československý zastupitelský nebo konzulární orgán postupuje přiměřeně podle

předpisů pro dožadující justiční orgán a úkony jím provedené mají tytéž účinky, jako kdyby je provedl justiční orgán sám.

§ 60

Doručení provedená na dožádání československého justičního orgánu cizím orgánem, jakož i důkazy před ním provedené jsou účinné, i když nejsou v souladu s předpisy cizího práva, vyhovují-li předpisům československým.

§ 61

Osvědčení o československém právu

Ministerstvo spravedlnosti vydává těm, kdo to potřebují k uplatnění svého práva v cizině, osvědčení o právu platném v Československé socialistické republice. V takovém osvědčení nemůže být podáván výklad zákona nebo výklad o tom, jak je třeba použít zákona na určitou právní věc.

§ 62

Vyšší ověření listin

K listinám vydaným justičními orgány nebo k listinám jimi ověřeným nebo před nimi podepsaným, jichž má být použito v cizině, připojí ministerstvo spravedlnosti na žádost účastníka své vyšší ověření.

ODDÍL 3

Uznání a výkon cizích rozhodnutí

§ 63

Rozhodnutí justičních orgánů cizího státu ve věcech uvedených v § 1, stejně jako cizí soudní smíry a cizí notářské listiny v těchto věcech (dále jen "cizí rozhodnutí") mají v Československé socialistické republice účinnost, jestliže nabyla podle potvrzení příslušného cizího orgánu právní moc a byla-li uznána československými orgány.

§ 64

Cizí rozhodnutí nelze uznat ani vykonat, jestliže:

- a) uznání brání výlučně pravomoc orgánů československých nebo jestliže by řízení nemohlo být provedeno u žádného orgánu cizího státu, kdyby se ustanovení o příslušnosti československých soudů použila na posouzení pravomoci cizozemského orgánu;
- b) o témže právním poměru bylo československým orgánem vydáno pravomocné rozhodnutí nebo bylo-li v Československé socialistické republice uznáno pravomocné rozhodnutí orgánu třetího státu;
- c) účastníku řízení, vůči němuž má být rozhodnutí uznáno, byla odňata postupem cizího orgánu možnost řádně se účastnit řízení, zejména nebylo-li mu doručeno do vlastních rukou předvolání nebo návrh na zahájení řízení, nebo nebyl-li odpůrci návrh na zahájení řízení doručen do vlastních rukou;
- d) uznání by se přičilo československému veřejnému pořádku;
- e) není zaručena vzájemnost; vzájemnost se nevyžaduje, nesměruje-li cizí rozhodnutí proti československému občanu nebo právnické osobě.

§ 65

Uznání cizího rozhodnutí v majetkových věcech se nevyslovuje zvláštním výrokem. Cizí rozhodnutí je uznáno tím, že československý orgán k němu přihlédne, jako by šlo o rozhodnutí československého orgánu.

§ 66

Za podmínek § 63 a 64 lze cizí rozhodnutí o majetkových právech v Československé socialistické republice vykonat, bude-li nařízen jeho výkon československým soudem; nařízení výkonu je třeba vždy odůvodnit.

§ 67

(1) Pravomocná cizí rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech určení (zjištění nebo popření) otcovství, je-li alespoň jedním z účastníků řízení československý občan, se v Československé socialistické republice uznávají, nebrání-li tomu ustanovení § 63 a 64 písm. b), c), d), jen na základě zvláštního rozhodnutí.

(2) Rozhodnutí uvedené v odstavci 1 uznává Nejvyšší soud, tím není dotčeno uznávání podle jiných předpisů. Návrh může podat vedle účastníků každý, kdo prokáže právní zájem. Nejvyšší státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení. Soud rozhoduje rozsudkem, jednání nemusí nařizovat.

(3) Rozhodnutí uvedené v odstavci 1 lze uznat jen tehdy, byl-li skutkový základ zjištěn způsobem vyhovujícím v podstatě příslušným ustanovením československého práva.

§ 68

(1) Byli-li všichni účastníci v rozhodné době příslušníky státu, o jehož rozhodnutí jde, mají rozhodnutí uvedená v § 67 odst. 1 v Československé socialistické republice bez dalšího řízení stejné právní účinky jako pravomocná rozhodnutí československá, nepřičí-li se to veřejnému pořádku.

(2) Totéž platí o rozhodnutích orgánů jiných cizích států, uznávají-li se taková rozhodnutí v

domovských státech všech účastníků.

ODDÍL 4

Zvláštní ustanovení o uznání a výkonu některých cizích rozhodnutí

§ 68a

(1) Ustanovení tohoto oddílu se použijí v řízeních o uznání a výkonu cizích rozhodnutí, jiných veřejných listin a soudních smírů (dále jen "rozhodnutí"), v nichž se postupuje podle předpisu Evropských společenství nebo podle vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejíž ratifikaci dal Parlament souhlas, a již je Česká republika vázána (dále jen "mezinárodní smlouva").⁶⁾

(2) Rozhodnutí justičních orgánů členských států Evropské unie v občanskoprávních věcech a obchodních věcech, která jsou v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství⁷⁾ potvrzena jako evropský exekuční titul, nepodléhají povinnosti prohlášení vykonatelnosti podle tohoto zákona. Výkon těchto rozhodnutí probíhá v souladu s podmínkami stanovenými přímo použitelným předpisem Evropských společenství⁷⁾.

§ 68b

Požádá-li strana podle předpisu Evropských společenství nebo mezinárodní smlouvy, aby o uznání rozhodnutí bylo rozhodnuto ve zvláštním řízení, rozhodne soud o uznání rozsudkem. Jednání nemusí nařizovat.

§ 68c

(1) Současně s návrhem na prohlášení vykonatelnosti může být podán i návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce podle občanského soudního řádu. V takovém případě rozhodne

soud v jediném usnesení o obou návrzích samostatnými výroky, které musí být odůvodněny. Usnesení musí být odůvodněno, i když se rozhoduje jen o jednom z těchto návrhů.

(2) Postupoval-li soud podle odstavce 1 a je-li v předpisu Evropských společenství nebo mezinárodní smlouvě stanovena lhůta pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí o uznání anebo o prohlášení vykonatelnosti cizích rozhodnutí, která je delší než lhůta stanovená občanským soudním řádem pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí nařizujícímu výkon rozhodnutí nebo exekuci, platí tato delší lhůta i pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí nařizujícímu výkon rozhodnutí.

(3) Zkoumá-li odvolací soud důvody, pro něž lze cizí rozhodnutí neuznat, a tyto důvody nemohl dle příslušných předpisů Evropských společenství nebo mezinárodní smlouvy zkoumat soud v prvním stupni, pak, svědčí-li tyto důvody pro neuznání cizího rozhodnutí, odvolací soud zruší rozhodnutí soudu prvního stupně a rozhodne o zamítnutí návrhu.

(4) Rozhodnutí nemůže nabýt právní moci ve výroku nařizujícím výkon rozhodnutí dříve než ve výroku, kterým se rozhodnutí prohlašuje za vykonatelné.

ČÁST III

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

nadpis vypuštěn

§ 69

Zrušuje se zákon č. 41/1948 Sb., o mezinárodním a mezioblastním právu soukromém a o právním postavení cizinců v oboru práva soukromého.

§ 70

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1964.

Novotný v.r.

Fierlinger v.r.

Lenárt v.r.

Vybraná ustanovení novel

Čl. VI zákona č. 396/2012 Sb.

Přechodné ustanovení

Řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

2) Čl. 30 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/17/ES ze dne 19. března 2001 o reorganizaci a likvidaci pojišťoven.

Čl. 23 směrnice Rady 73/239/EHS ze dne 24. července 1973 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění.

3) Čl. 20 a 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/17/ES ze dne 19. března 2001 o reorganizaci a likvidaci pojišťoven.

Čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES ze dne 6. června 2002 o dohodách o finančním zajištění.

4) Zákon č. 408/2010 Sb., o finančním zajištění.

5) § 323a obchodního zákoníku.

Čl. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES ze dne 6. června 2002 o dohodách o finančním zajištění.

6) Například Nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu rozsudků ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem, Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, Haagská úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, vyhlášená pod č. 141/2001 Sb. m. s.

7) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

9) § 58 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.